

OSMANLI TARİHİ II
WEEK 4: XIX. YÜZYILDA OSMANLI
DEVLETİ'NİN DIŞ POLİTİKASINI BELİRLEYEN
ÖNEMLİ DİPLOMATİK OLAYLAR,
ANTLAŞMALAR

PROF. DR. YILDIZ DEVECİ BOZKUŞ

ANKARA ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ FAKÜLTESİ

1829 EDİRNE ANTLAŞMASI

- 1827 yılında İngiltere, Fransa ve Rusya Osmanlı Devleti'nin Navarin'de bulunan donanmasını yakmıŐtır.
- Osmanlı özerk Yunanistan'ın kurulmasını kabul etti.
- Osmanlı Devleti'nden ayrılarak bağımsızlığını ilan eden ilk etnik grup Yunanlılar oldu.

MORA İSYANI

- Mora isyanının çıkmasıyla Mısır Valisi Mehmet Ali Paşa'dan yardım istenmesi
- İsyanın onun desteğiyle bastırılması
- Mehmet Ali Paşa'nın Suriye'nin de valiliğini istemesi
- Bu isteęin reddedilmesi
- İsyan ve Kütahya'ya kadar gelen ordular.

MISIR VALİSİ MEHMET ALİ PAŞA SORUNU

- Osmanlı Devleti'nin Mısır Valisi Mehmet Ali Paşa isyanını bastırmak için Rusya'nın desteğini istemesi.
- 1833 Osmanlı-Rusya Hünkâr İskelesi Antlaşması
- İngiltere'nin desteği için 1838 Osmanlı-İngiltere Balta Limanı Antlaşması'nın yapılması.

OSMANLI-RUSYA

- 1833 Hünkar İskelesi Antlaşması ile Rusya boğazlardan serbest geçiş hakkına sahip oldu
- Bunu karşılığında Osmanlı Devleti'ne Mısır'da olası isyan halinde destek garantisi verdi

OSMANLI DEVLETİ- İNGİLTERE

- 1838 Osmanlı-İngiltere Balta Limanı Antlaşması'na göre;
- İngiliz tüccarlar çok sayıda imtiyaz elde etmiştir.
- Vergiden muaf tutulmuşlardır.
- Osmanlı tüccarlarından daha fazla haklara sahip olmuşlardır.
- Osmanlı Devleti adeta açık bir pazara dönüşmüştür.
- Osmanlı Devleti'ni ekonomik olarak ciddi anlamda olumsuz etkilemiştir.

MISIR İSYANI ON YIL SÜRDÜ

- Osmanlı Devleti ağır kayıplar yaşadı, bu sorunu çözmek için Avrupalılarla ittifaklar yaptı
- Bu ittifaklar sonucu yıllar sonrasında etkileyecek tavizler vermek zorunda kaldı.

1854 KIRIM SAVAŐI

- Kırım savaŐı sırasında baŐlayan dış borçlanma artarak devam etmiştir.
- 1875'te mali açıdan adeta iflas edilmiŐtir.
- Bütçe açıkları artmıŐtır.
- Osmanlı Devleti'nin Avrupa para piyasalarından borçlanma süreci başlamıştır.
- İç kaynakların yetersizliği sonucu dış borçlanmalar başlamıştır.
- Osmanlı ekonomisi ve mali yapısı bozulmuŐtur.
- 1881'de Duyun-ı Umumiye İdaresinin kurulmuŐtur.

1856 PARİS BARIŞ KONFERANSI

- Rusya'nın yayılcı politikası kısmen durdurulmuştur.
- Rusya Karadeniz ve boğazlar meselesini kendi çıkarları doğrultusunda gündeme taşıyabilmek için yeni bir arayışa girmiştir.
- Panславizm öne çıkmaya başlamıştır.
- 1871 Londra Konferansı ise Rusya Karadeniz'de yeniden serbest kalmıştır.
- Rusya Panславizmin yanı sıra Ortodoksların hamiliğini gündeme getirmeye başlamıştır.

1877-1878 OSMANLI-RUS SAVAŐI

- 1876 Tersane Konferansı Balkan sorununu çözmek için toplandı.
- Sırbistan, Karadađ, Romanya bağımsızlığını aldı.
- Bulgaristan özerklik elde etti.
- 93 Harbi başladı.
- Osmanlı yenildi ve Rusya ile Ayastefanos Antlaşması imzalandı.
- Bu antlaşma başta Ermeni sorunu olmak üzere birçok sorunun uluslararası alanda gündeme gelmesine neden oldu.

KAYNAKÇA

Şahin, M. (2006). Osmanlı Yöneticilerinde Zihniyet Değişimi ve Batılılaşmanın Başlangıcı. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 26(3).

Sakal, M. & A.G. Gölçek (2017), "Osmanlı Devleti'nde Mali Bunalım ve Reform", Sosyoekonomi, Vol. 25(34), 11-32-26.

Ali Fuat Öreñç, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi, İstanbul Üniversitesi, Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi notları.

Osmanlı Tarihi (1789-1876), Yüksel Çelik, Süleyman Kızıltoprak, Muharrem Varol, Davut Hut, Edt: Zekeriya Kurşun, Davut Hut, Anadolu Üniversitesi Yay., 2013, Eskişehir.

Niyazi Berkes, Türkiye'de Çağdaşlaşma, YKY Yayınları, İstanbul, 2015, pp.41-72.

Abdullah Sami TEKİN, "XIX. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nda Dahiliye Alanındaki Reformlar", İnönü Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 5, Sayı 1, 2016, ss. 91- 98.

Bernard Lewis, Modern Türkiye'nin Doğuşu, Türk Tarih Kurumu Yay., 2007, pp.75-127.

Mustafa Sakal, Ali Gökhan Gölçek, "Financial Crisis And Reform in the Ottoman State". Sosyoekonomi 25 (2017): ss.11-32.

Harun Şahin, "Osmanlı Vergi Sisteminde Reform ve Temettü' Vergisi", Cumhuriyet Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 37 (2013), ss.45-57.

Stanford J. Shaw, Osmanlı İmparatorluğu ve Modern Türkiye, Cilt I, Çev: Mehmet Harmancı, İstanbul, 2008, E Yayınları, Pp.277-337.

Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi-I, Türk Dili-I, Murat Yayınları, Ankara, Yayın Kodu: 5005.